

Jak

wspierać

NAUKĘ

pisania i
czytania

Jeśli mają Państwo ochotę wesprzeć dziecko w nauce pisania i czytania przedstawiam poniżej podpowiedzi do zabaw i aktywności w domu. Warto pamiętać, że każde dziecko rozwija się we własnym, indywidualnym tempie. Nie należy porównywać ze sobą rodzeństwa ani rówieśników. Wszystkie aktywności mają mieć formę zabawową, sprawiać dziecku przyjemność.

Życzę Wam dobrego wspólnego czasu!

By ułatwić dzieciom naukę czytania, warto w szczególności:

- zwracać uwagę na prawidłową wymowę głosek,
- czytać dzieciom książki,
- bawić się w tworzenie rymów: kukułka- jaskółka, kura – góra itp.,
- bawić się w różnicowanie słów o podobnym brzmieniu np. „Co teraz powiedziałam? kot czy pot, kasa czy kara itp.”
- liczyć sylaby w słowach, początkowo w krótkich później w długich; ma-ma (●●) , ka-lo-ry-fe-ry (●●●●●) – rysować tyle kropek, ile jest sylab,
- tworzyć wyrazy zawierające określoną głoskę: na początku wyrazu, w środku, na końcu wyrazu, np. a – akwarium, lato, litera, itp.
- bawić się w analogiczny sposób sylabami, np. ło, łokieć, łopata, wesoło, krzesło, czoło,
- określać położenie głoski w wyrazie, np. jaki dźwięk słyszemy po, a jaki przed **l** w wyrazie mleko,

- tworzyć nowe wyrazy przez dodanie głoski lub sylaby:, np.: to: tor, kto, tło itp.
- bawić się w „łańcuch wyrazów” – podajemy dziecku wyraz, z którego ono wyodrębnia ostatnią głoskę i szuka wyrazu na tę głoskę, np.: kogut_–_traktor_–_radio_ orzeł,
- wyszukiwać poznane litery w tekstach drukowanych, np. w gazetach, książkach,
- powtarzać ciągi słowne: logiczne (rzeczy należących do 1 kategorii) np. krzesło, stół, szafka – dziecko kilka razy powtarza, następnie próbuje wspak; nielogicznych np. broda, okno, zarost,

Ćwiczenia słuchowe

Rozpoznanie i zapamiętanie dźwięku

- Nazywanie dźwięków z otoczenia (pytanie dziecka :„Co teraz słyszysz?”, „Co to za dźwięk?”, „Posłuchaj, gdzie jeszcze jest taki sam głos?”, w naturalnych sytuacjach np. podczas spaceru, podczas jazdy samochodem, w domu (różne urządzenia, dźwięki charakterystyczne dla różnych przedmiotów: papieru, szkła, metalu)
- słuchanie różnych dźwięków z płyt (np. seria: Odgłosy przyrody, Dźwięki z otoczenia Wydawnictwa Harmonia – płyty z obrazkami) przyporządkowanie słyszanego dźwięku do obrazka i sprawdzanie, czy się udało. Oprócz tej serii jest wiele plików mp3 w Internecie
- rozpoznawanie wytwarzanych dźwięków (szmerów)-najpierw z pomocą wzroku, później słuchowo. Dziecko wskazuje przedmiot, który identyfikuje ze słyszonym dźwiękiem np. uderzenie łyżeczką w szklanekę czy pałeczką w szybę, stukanie w meble, uderzenie piłki, uderzenie klockami o siebie, klaskanie, darcie, gniecie

papieru, rozpoznawanie głosu i źródła dźwięku (czy daleko czy blisko, ilość dźwięków: dużo, mało), rozpoznawanie osób po głosie

- Słuchanie odgłosów z otoczenia tak, żeby nie było widać przedmiotu, który wydaje dźwięk i liczenie ich np. „Ile razy pan stuknął młotkiem?”, „Ciekawe, ile razy stuknę łyżką, policzysz?” np. To jest bardzo trudne zadanie, żeby policzyć rzeczy niewidoczne, dlatego najlepiej zacząć od dwóch-trzech dźwięków i liczyć głośno razem z dzieckiem.

Różnicowanie dźwięków

- grupowanie przedmiotów wydających takie same dźwięki np. piszczących zabawek, zabawek- zwierząt wydających odgłosy, grupowanie przedmiotów, z którymi kojarzy się słyszany dźwięk (np. grupowanie pojazdów), rozpoznawanie osób po głosie
- wysłuchiwanie i różnicowanie dźwięków ze względu na jakie natężenie: np. dźwięki ciche, głośne, naprzemiennie raz cicho a raz głośno np. „Znajdź to, co tak cicho u nas gra”, „Znajdź to, co hałasuje”
- wysłuchiwanie zmian w tempie i głośności słyszanych dźwięków: szybko, wolno, naprzemiennie, nazywanie ich
- porównywanie słyszanych dźwięków (stań w miejscu, gdy powiem „Ewa” (krótko), a pobiegnij, gdy powiem „Eeeeeewa”);
- grupowanie dźwięków według różnych cech np., głośne, ciche, dźwięki zwierząt, pojazdów
- układanie łańcucha przedmiotów, które dziecko słyszy np. „Kiedy usłyszysz, że stawiam szklankę ustaw inną szklankę przy swojej lewej ręce, a kiedy usłyszysz, że mieszam łyżką- obok połóż łyżkę”. Atrakcyjnie dla dziecka jest po pewnym czasie zamienić się rolami- dorosły zgaduje, dziecko „hałasuje”
- zabawy intonacją „Powiedz tak, jak ja: Maaaaaamaaaaaa, Ma- Ma, Maaaaaaaama, M-a-m-a”, „Kiedy ja mówię cicho- ty głośno i odwrotnie”
- masażyki w rytm muzyki z użyciem rąk oraz materiałów o różnej fakturze. Z zamianą ról, oczywiście ;)
- zapisywanie układem kresek i kropek usłyszanych dźwięków np. „Kiedy usłyszysz stuknięcie łyżką narysuj kreskę, kiedy usłyszysz krojenie nożem- narysuj kropkę. To jest trudna zabawa, ale dobrze przygotowuje do pisania.

Naśladowanie sekwencji dźwięków

- naśladowanie głosów zwierząt wskazanych na obrazku, kilka dźwięków po kolei. Początkowo ze wsparciem obrazkowym, stopniowo zakrywamy obrazki i prosimy o naśladowanie dźwięków (3- 4 naraz)
- rozpoznawanie sekwencji dźwięków wydawanych przez pojazdy, zwierzęta, przedmioty i układanie obrazków je reprezentujących. Dobrze jest zacząć od pojedynczych dźwięków (każdy obrazek inny np. kot, pies, kura) i przejść do powtórzeń (np. kura, kura, kot, pies)
- rozpoznawanie i naśladowanie dźwięków, które dziecko słyszy (bez obrazków) i układanie obrazków z nimi w odpowiedniej kolejności
- wystukiwanie, wyklaskiwanie sekwencji dźwięków np. „Tupnij tak, jak ja : jeden, dwa, trzy, jeden (przerwa) dwa, trzy”, zwracanie uwagi aby jednemu ruchowi odpowiadał jeden dźwięk,
- najtrudniejsze zabawy: powtarzanie sekwencji słów albo sylab (bez obrazków, bez słuchania dźwięków) na początku 3-4 „Powiedz tak, jak ja: okno, ręcznik, kura”. Słowa nie powinny być ze sobą powiązane;
- zapamiętywanie sekwencji (pory roku, dni tygodnia, posiłki, miesiące np.)
- wymyślanie rymów do słów, kończenie wierszyków rymującym się słowem (dobrze jest pamiętać o rytmie wiersza);

Ćwiczenia wzrokowe, myślenie sekwencyjne

- Kontrolowanie wzrokiem wykonywanych czynności „Patrz, gdzie wędruje łyżka, nie zgub jej oczami”- przesuwamy przedmiot powoli na wysokości oczu dziecka, prosimy, żeby je „śledziło”. Dziecko może też samo „latać” samolotem- zabawką na wysokości swoich oczu i odprowadzać samolot z ręki do ręki.

- Porównywanie obrazków, wzorów (szukanie różnic, podobieństw, brakujących elementów na obrazku)
- Wyszukiwanie wśród innych konkretnego przedmiotu np. wśród klocków tylko czerwone i małe
- Spostrzeganie określonych figur ukrytych na rysunku np. „Znajdź na obrazku piłkę, kapelusz itp.”
- Wyodrębnianie nakładających się na siebie figur/ obiektów
- Wyszukiwanie w wyrazach lub krótkich tekstach takich samych liter; rozpoznawanie kształtów liter w rozsypance literowej; dobieranie par jednakowych liter. Nawet jeśli dziecko nie zna liter, rozpozna kształt.
- Sortowanie przedmiotów ze względu na ich wielkość, kolor i kształt
- Dobieranie jednakowych par przedmiotów, obrazków
- Znajdowanie takiej samej figury na obrazku np. obrazki i ich cienie
- Wyszukiwanie w otoczeniu przedmiotów o takim samym kształcie np. piłka, koło, ringo
- Odtwarzanie, naśladowanie ułożenia ciała np. „Zrób figurkę jak ja, zrób figurkę jak Franklin na ilustracji itp.”
- Odbicia lustrzane – dorysowywanie lub układanie według osi symetrii np. przecięcie zdjęć, obrazków na pół i poszukiwanie zagubionych połówek, również dorysowywanie
- Układanie elementów według wzoru (kompozycji z figur geometrycznych, klocków typu „mozaika”, patyczków, małych zabawek)
- Zabawy w zapamiętywanie konfiguracji przedmiotów np. kubek, łyżka, ogórek, zmiana na ogórek, kubek, łyżka – „Co się zmieniło?”
- Układanie puzzli, pociętych obrazków, pocztówek
- Układanie historyjek obrazkowych - 3, 4, 6 elementowe. Ale najbardziej atrakcyjne dla dzieci są wydrukowane zdjęcia np. „Pomóż mi ułożyć te zdjęcia od początku”. Pytamy „Dlaczego tak ułożyłeś?”, bo często obrazki ułożone są poprawnie według logiki dziecka, (a niepoprawnie według logiki dorosłego). Dorośli nie od razu dostrzegają ten porządek, bo nie wszystko rozumieją ;)
- Wymyślanie zdań do obrazków a następnie opowiadań do kilku obrazków np. pies, buda, chłopiec. Zanim rozpocznie się to ćwiczenie z dzieckiem można samemu opowiadając dziecku historię, jednocześnie pokazywać obrazki.

Koordinacja wzrokowo – ruchowa

- Nawlekanie koralików, guzików według wzoru lub polecenia np. bransoletka z koralików ułożonych po kolei- czerwony, zielony, żółty, czerwony, zielony, żółty itd.
- Rzucanie i chwytanie piłki/ woreczka/ kółka; rzucanie do celu
- Zapinanie i rozpinanie guzików, zatrzasków, suwaków itp., ubieranie lalek, wiązanie butów;
- Dopasowywanie elementów do kształtów, nakładanie ich na wzór ;
- Konstruowanie z klocków według wzoru i według pomysłów własnych dziecka;
- Cięcie nożyczkami po linii prostej, łamanej, falistej, po kole, łuku oraz bez wzoru
- Chodzenie po linii/ wzdłuż wyznaczonej linii

Koordinacja wzrokowo- ruchowo – słuchowa

- chody i marsze ze zmianą kierunku na określony sygnał dźwiękowy lub słuchowy;
- ćwiczenia orientacji kierunkowej związane z percepcją słuchową – zabawa w chowanego, skąd dochodzi głos? ;

- zagadki ruchowe „Kalambury” – imitowanie i odgadywanie czynności jako ćwiczenia wyobraźni i pamięci ruchowej;
- zabawy wdrażające do gospodarowania własnym ciałem i usprawniające koordynację – naśladowanie ptaków, samolotów, pływania;
- zabawy ruchowe – zręcznościowe – toczenie, rzucanie i chwytanie woreczków, piłek, kółek na określony sygnał,
- wystukiwanie, wyklaskiwanie, wytupywanie do rytmu piosenki, wierszyka np. podczas spaceru.

Opracowała mgr Magdalena Futrzyńska

na podstawie szkolenia „Zabawy językowe wspierające naukę czytania” Ewy Janus